

Voor de studie Frans kiest nog slechts een handjevol studenten: ‘Ouders zijn de grootste influencers’

Via *Le Monde* heeft het nieuws Frankrijk bereikt dat zelfs de francofiele Nederlander niet meer kiest voor ‘de taal van Voltaire’. Met tien eerstejaars houdt de laatste hoogleraar Franse letterkunde in Nijmegen de moed erin.

[Pieter Hotse Smit](#) is regioverslaggever van de Volkskrant in Oost-Nederland. 25 november 2024, 05:00

‘*Alors, on va commencer*’, begint docent Helwi Blom dinsdag opgewekt het college *Histoire de la culture Française*. Achter hun laptops horen niet meer dan zeven eerstejaars studenten Franse taal en cultuur in Nijmegen het aan. Het hadden er tien moeten zijn, maar twee zijn ziek en van een derde weet eigenlijk niemand waar die uithangt.

Niet alleen kleine en verdwijnende talen, zoals [Keltisch](#), hebben te lijden onder almaar legere collegebanken in Nederland. Ook bij grote talen zoals Frans en Duits loopt het aantal studenten ieder jaar terug. Om die reden [kondigde de Universiteit Utrecht aan](#) maar helemaal te stoppen met deze en nog drie talenopleidingen. Met minder dan 25 studenten zijn ze ‘al jaren niet rendabel te maken’, gaf de Utrechtse decaan eind oktober als verklaring.

‘Wij doen het qua aantallen studenten Frans niet beter dan Utrecht, maar wij gaan wel door’, zegt Alicia Montoya in haar kantoor op de vijfde verdieping van het Nijmeegse universiteitsgebouw. Ze is de laatste hoogleraar Franse letterkunde in Nederland. De universiteiten in Groningen, Amsterdam, Utrecht en Leiden wezen geen opvolger aan toen hun hoogleraar Franse letterkunde met pensioen ging. ‘Onze faculteit kiest er bewust voor om talen te behouden.’

Bèta-studie

De Universiteit Utrecht schrapt de talen mede met het oog op aangekondigde bezuinigingen in het hoger onderwijs, waartegen maandag wordt gedemonstreerd. Maar de teloorgang is al veel eerder ingezet, weet universitair docent Maaïke Koffeman, die is aangeschoven in de kamer van hoogleraar Montoya.

‘Ouders zijn de grootste influencers’, zegt ze. ‘Die gaan mee in het frame dat hun kind vooral kan excelleren met een bèta-studie. Wij weten dat er nog steeds een grote groep is met aanleg en belangstelling voor wat wij hier doen, maar ze kiezen er niet meer voor. Ze worden van alle kanten ontmoedigd. Dat horen wij ook van onze studenten, die veel weerstand hebben ervaren bij hun keuze.’

Marieke Roos (18), een van de zeven aanwezige eerstejaars deze dinsdagmiddag, kan het beamen. ‘Geen baankans, niets verdienen’, ze heeft het allemaal gehoord. ‘Maar als ik het leuk vind, komt er vanzelf wel iets’, is haar overtuiging. Carlijn Meulendijk (20) denkt er niet anders over. ‘Baangarantie, daar ging ik niet voor.’ Vertalen lijkt Meulendijk leuk, maar met kunstmatige intelligentie (AI) is het volgens haar misschien een uitstervend beroep. ‘Ik vind Frans gewoon geweldig, ik zie over een paar jaar wel wat ik er mee kan.’

Werken voor Hof van Justitie

Het is volgens Koffeman een grote misvatting dat je weinig kanten op kunt met Frans – de talenstudie die na Nederlands en Engels altijd de populairste is geweest. ‘Docenten Frans zijn belangrijke ambassadeurs van ons, maar slechts een kwart van onze studenten komt in het onderwijs terecht.’

Zo staat bijvoorbeeld het Europese Hof van Justitie te springen om vertalers Frans-Nederlands. ‘En vanwege missies met de Fransen is er vanuit het leger veel vraag naar kennis van Franse cultuur en taal’, zegt hoogleraar Montoya. ‘Net als in het bedrijfsleven, dat meer en meer op groeicontinent Afrika is gericht. Want weet dat niet Parijs, maar Kinshasa de grootste Franstalige stad ter wereld is.’

Vorige week bereikte ook Frankrijk het nieuws dat zelfs de francofiele Nederlander niet meer kiest voor ‘de taal van Voltaire’. In de Franse krant *Le Monde* komt Platform Frans aan het woord, een netwerk van Nederlandse deskundigen op het gebied van de Franse taal en de Franstalige wereld.

Zij benadrukken dat de studie Franse taal en cultuur, met ‘aandacht voor communicatie, geschiedenis, literatuur en (geo)politiek’, veel meer is dan het bestuderen ‘hoe een taal in elkaar zit’. In een wereld waarin ‘de nieuwe generaties problemen internationaal zullen moeten aanpakken’, zien zij het als ‘een grote meerwaarde dat studenten Frans een breder wereldbeeld ontwikkelen dan studenten die enkel het Nederlands en Engels beheersen’.

Minder Frans op school

Hoogleraar Montoya van de Radboud Universiteit zegt in *Le Monde* dat volgens haar de Franse taal in een vicieuze cirkel zit. Op middelbare scholen worden steeds minder uren Frans geven, en er gaat in haar ogen te veel tijd naar leesvaardigheid in plaats van het aanwakkeren van de belangstelling voor de Franse film, muziek, kunst en politiek.

Met dalend enthousiasme voor de taal tot gevolg, wat weer zorgt voor minder universitaire studenten, dat vervolgens het lerarentekort vergroot, waardoor het aantal uren Frans op middelbare scholen verder afneemt. ‘Dat merken wij aan het niveau’, zegt Montoya. ‘Wij doen alles in het Frans en voor het eerst denken we dit jaar: oeh, gaat dat nog wel?’

Toch knikt iedereen als docent Blom – in het Frans – vraagt of het allemaal te volgen was. Bijvoorbeeld toen het net even ging over de 16de eeuwse dichter Joachim du Bellay (1522-1560), een van de eerste voorvechters van het eigentijdse Frans. Hij wilde het als literaire taal gelijkstellen aan het oude, iconische Grieks en Latijn.

‘Je kunt zeggen dat zijn strijd voor de status van het Frans succesvol is geweest’, zegt Blom. ‘Tot de opkomst van het Engels in de vorige eeuw was het Frans een *lingua franca*.’

Geboeid hoort Maaïke Roos het allemaal aan. Haar overtuiging ‘als ik het leuk vind, komt er vanzelf wel iets’ werd overigens al snel bevestigd. ‘Ik heb kort geleden een account op LinkedIn aangemaakt’, zegt de 18-jarige eerstejaars. ‘Bedrijven benaderen me nu al om voor ze te vertalen.’